ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

Lietas arhīva Nr. A42-00562-20/9
ECLI:LV:ADRJRIT:2020:0323.A420220819.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2020.gada 23.martā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese L.Andersone,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „LVBet" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru SIA „LVBet" tiktu izsniegta atļauja totalizatora vai derību likmju pieņemšanas vietas, bingo zāles un spēļu zāles atvēršanai Rīgas ielā 4d, Preiļos, Preiļu novadā.

Aprakstošā daļa

[1] SIA „LVBet" (turpmāk – pieteicēja) vērsās Preiļu novada pašvaldībā, lūdzot izsniegt atļauju azartspēļu organizēšanas vietas, proti, totalizatora vai derību likmju pieņemšanas vietu, bingo zāles un spēļu zāles atvēršanai Rīgas ielā 4d, Preiļos, Preiļu novadā, tirdzniecības centra „Oga" (turpmāk – tirdzniecības centrs) telpās.

[2] Preiļu novada dome (turpmāk – dome) 2019.gada 30.maijā pieņēma lēmumu (sēdes protokols Nr.7, 20.§) (turpmāk – lēmums) *(lietas 18.-20.lapa)*, ar kuru atteica atļaujas izsniegšanu pieteicējai, pamatojoties uz turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Tirdzniecības centra telpās darbojas aptieka. Azartspēļu un izložu likuma 41.panta otrās daļas 4.punktā noteikts, ka azartspēles nav atļauts organizēt aptiekās.

[2.2] Ņemot vērā tirdzniecības centra piedāvāto pakalpojumu klāstu (dažādas tirdzniecības vietas, picērija, kafejnīca, aptieka), tirdzniecības centrā notiek intensīva iedzīvotāju, tai skaitā arī nepilngadīgo, pārvietošanās. Izsniedzot atļauju azartspēļu organizēšanai, tiks paplašināts Preiļu pilsētas azartspēļu klāsts, tādējādi azartspēlēs papildus tiks iesaistīti jauni spēlētāji. Lielākas iespējas azartspēlēs būs iesaistīt tieši personas, kas apmeklē tirdzniecības centru, kas negatīvi ietekmēs gan viņus pašus, gan viņu ģimenes, gan sabiedrisko kārtību un drošību šajā pilsētas daļā. Turklāt netiktu nedz novērts, nedz samazināts risks, ka azartspēļu organizēšanas vietā varētu nokļūt tās personas, kurām nav nolūka doties uz azartspēļu vietu, tādējādi netiktu nodrošināts Azartspēļu un izložu likumā noteiktais ierobežojumu mērķis – novērst, samazināt (vai vismaz nepalielināt) no azartspēlēm atkarīgo personu skaitu.

[2.3] Valsts policija norādīja, ka no 2017.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 31.decembrim Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Preiļu iecirknī kopumā ir reģistrēti 93 notikumi, kas saistīti ar dažādiem sabiedriskās kārtības pārkāpumiem esošajās azartspēļu vietās Preiļu pilsētā „Fenikss Laimētava" un SIA „Joker Ltd". Policijas ieskatā vēl vienas spēļu zāles atvēršana negatīvi ietekmēs esošo situāciju sabiedriskās kārtības jomā, kā arī ir uzskatāma par drošības riska objektu.

Izvēlētā azartspēļu vieta atrodas tiešā tuvumā dzīvojamo māju kvartāliem, tā ir populāra iepirkšanās un atpūtas vieta, līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka šajā vietā izdarītie pārkāpumi, tādi kā trokšņošana, sīkais huligānisms, tīša mantas bojāšana, zādzības un citi, tieši negatīvi ietekmēs iedzīvotāju mieru un drošību, kā arī azartspēļu vietas vizuālā reklāma var ietekmēt nepilngadīgo personu psihi, pievēršot tos azartspēļu atkarībai.

[2.4] Preiļu novada iedzīvotāju viedokļa noskaidrošanai no 2018.gada 2.jūnija līdz 2018.gada 1.augustam tika organizēta aptauja, kurā pašvaldība lūdza iedzīvotājiem izteikt viedokli, vai jaunas azartspēļu organizēšanas vietas atvēršana tirdzniecības centra telpās, radīs vai neradīs būtisku valsts vai Preiļu novada iedzīvotāju interešu aizskārumu. Savu viedokli aptaujā izteica 590 respondenti. Atbilstoši aptaujas rezultātiem 9% respondentu atbalstīja azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanu aptaujā norādītajā adresē, savukārt 91% respondentu šādu ieceri noraidīja.

[3] Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums *(lietas 3.-11.lapa)*, kas pamatots ar turpmāk minēto.

[3.1] Pieteicējas paredzētā azartspēļu organizācijas vieta tirdzniecības centrā atradīsies atsevišķās norobežotās telpās, nevis aptiekā. Tādējādi plānotā azartspēļu organizācijas vieta atbilst Azartspēļu un izložu likuma 41.panta otrās daļas 7.punkta prasībām, un uz to nav attiecināmi likumā tieši noteiktie ierobežojumi.

[3.2] Preiļu pilsētas centrālā daļā pašlaik jau darbojas citas azartspēļu organizācijas vietas, tai skaitā SIA „Joker Ltd" azartspēļu zāle Tirgus laukumā 3a un SIA „Alfor" „Fenikss Laimētava" Brīvības ielā 27. Azartspēļu zāle „Joker" atrodas Preiļu pilsētas centrālajā daļā, vietā ar intensīvu gājēju plūsmu. Turklāt azartspēļu zāle „Joker" telpas atrodas tieši blakus aptiekas telpām un baznīcas tuvumā. Savukārt azartspēļu zāle „Fenikss laimētava" ir izvietota uz Preiļu pilsētas centrālās ielas, vietā ar lielu iedzīvotāju kustību, un atrodas Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijas tiešā tuvumā.

Salīdzinājumam tirdzniecības centrs atrodas, iebraucot Preiļu pilsētā no autoceļa P63 Līvāni-Preiļi, aptuveni 300 m no Preiļu pilsētas robežas un 1,5 km no pilsētas centra. Tirdzniecības centrs neatrodas daudzdzīvokļu vai privātmāju masīvā. Tādējādi telpu izvietojumam ir salīdzinoši neliela ietekme uz Preiļu pilsētvidi un gājēju plūsmu pilsētas centrā, salīdzinot ar esošo azartspēļu zāļu izvietojumu.

[3.3] Lēmums nesatur pamatojumu tam, kāpēc atļaujas izsniegtas citām iepriekš minētām spēļu zālēm Preiļu pilsētā, kas atrodas līdzīgos domes raksturotos pilsētvides apstākļos. Dome nav veikusi darbības, lai anulētu iepriekš izsniegtās atļaujas azartspēļu organizācijai, ja esošās azartspēļu organizēšanas vietas ir radījušas būtisku pašvaldības iedzīvotāju interešu aizskārumu. Dome, atsakot atļaujas izsniegšanu pieteicējai, nepamatoti ierobežo konkurenci azartspēļu tirgū Preiļu pilsētā, radot nepamatotas priekšrocības esošiem tirgus dalībniekiem.

[3.4] Dome lēmumā ir nepamatoti atsaukusies uz iedzīvotāju aptaujas rezultātiem, jo Senāts ir atzinis, ka aptaujā paustā negatīvā attieksme pret azartspēlēm pati par sevi nav uzskatāma par pietiekamu apliecinājumu, kas norādītu uz iedzīvotāju interešu aizskārumu.

[3.5] Azartspēļu un izložu likuma 41.panta otrā daļa neaizliedz azartspēļu organizāciju veikalos, kultūras iestādēs, dzelzceļa stacijās, autoostās, lidostās, ostās, pie nosacījuma, ka azartspēļu vieta ir konstruktīvi norobežota. Likumdevēja mērķis nav bijis aizliegt vispārīgi azartspēļu organizāciju vietās ar intensīvu gājēju plūsmu. Lēmumā nav minēts neviens konkrēts nozīmīgs sabiedrisks objekts, kura piedāvātās vērtības nebūtu saderīgas ar azartspēļu organizāciju šajā vietā, un kas tādējādi radītu būtisku iedzīvotāju interešu aizskārumu šajā vietā.

[3.6] Dome nepamatoti motivē savu lēmumu ar Valsts policijas pēdējā gada statistiku par sabiedrisko pārkāpumu skaitu Preiļu pilsētā jau esošajās spēļu zālēs un to tuvumā. Nepamatoti ir balstīties uz vispārīgiem statistikas datiem saistībā ar citām attālināti izvietotajām azartspēļu organizācijas vietām.

Dome nepamatoti un paplašināti tulko Azartspēļu un izložu likuma 42.panta trešajā daļā paredzēto pašvaldības izvērtējuma iespēju, attiecinot būtisku valsts un attiecīgās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskāruma pieņēmumu vispārīgi uz jebkuras jaunas azartspēļu organizācijas vietas atvēršanu Preiļu pilsētā, neatkarīgi no tās atrašanās vietas.

[3.7] Azartspēļu un izložu likums satur stingras prasības attiecībā uz azartspēļu organizēšanu, regulēšanu un uzraudzību. Šādi ierobežojumi attiecas arī uz reklāmas izvietojumu azartspēles atrašanās vietā. Azartspēļu organizēšanas vietās atļauts norādīt tikai azartspēļu vietas nosaukumu un azartspēļu organizētāja reģistrētu preču zīmi. Azartspēļu organizācijas vietā tiek veikta videonovērošana, kas nodrošina lielāku sabiedrisko kārtību azartspēļu organizācijas vietā un tās tuvumā.

[4] Rakstveida paskaidrojumā dome tiesai *(lietas 24.-27.lapa)* norādīja, ka pieteikums ir nepamatots, un lūdza to noraidīt, atsaucoties uz lēmumā norādītajiem argumentiem.

[5] Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmā daļa noteic, ka administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi. Atbilstoši šā panta ceturtās daļas nosacījumiem tiesa izskata lietu mutvārdu procesā, ja to pirmās instances tiesai lūdzis pieteicējs.

Tā kā pieteicēja nav lūgusi lietu izskatīt mutvārdu procesā, tiesa, pamatojoties uz norādītajām tiesību normām un lietā iesniegtajiem materiāliem, lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Vispusīgi un objektīvi izvērtējusi lietas materiālus, pārbaudījusi lietā esošos apstākļus, pierādījumus un dalībnieku rakstveida paskaidrojumus, tiesa atzīst, ka pieteikums ir apmierināms.

[7] Izskatāmajā lietā pieteikums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu – atļaujas izsniegšanu totalizatora vai derību likmju pieņemšanas vietas, bingo zāles un spēļu zāles atvēršanai Rīgas ielā 4d, Preiļos, Preiļu novadā.

Izskatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv priekšnoteikumi labvēlīga administratīva akta izdošanai.

[8] Saskaņā ar Azartspēļu un izložu likuma 42.panta otro daļu, saņēmusi šā panta pirmajā daļā minēto iesniegumu, pašvaldība izvērtē iesniegumā minētās azartspēļu vietas atbilstību šā likuma 41.panta otrajā daļā noteiktajiem ierobežojumiem. Ja iesniegumā norādīta vieta, uz kuru attiecas vismaz viens no šā likuma 41.panta otrajā daļā noteiktajiem ierobežojumiem, pašvaldība atsaka atļaujas izsniegšanu.

Azartspēļu un izložu likuma 42.panta trešā daļa noteic, ja azartspēles paredzēts rīkot vietā, uz kuru nav attiecināmi šā likuma 41.panta otrajā daļā noteiktie ierobežojumi, par atļauju organizēt azartspēles katrā konkrētajā gadījumā lemj pašvaldības dome, izvērtējot to, vai azartspēļu organizēšana konkrētajā vietā nerada būtisku valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu.

Dome lēmumā norādījusi, ka uz pieteicējas iecerēto spēļu zāles organizēšanas vietu Rīgas ielā 4d, Preiļos, Preiļu novadā ir attiecināms Azartspēļu un izložu likuma 41.panta otrās daļas 4.punktā noteiktais ierobežojums, ka azartspēles nav atļauts organizēt aptiekās. Dome atteikusi izsniegt atļauju, pamatojoties arī uz Azartspēļu un izložu likuma 42.panta trešo daļu, konstatējot, ka azartspēļu organizēšana konkrētajā vietā rada būtisku valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu.

Līdz ar to ir pārbaudāms, vai dome pamatoti ir atteikusies izsniegt atļauju atvērt azartspēļu organizēšanas vietu Rīgas ielā 4d, Preiļos, Preiļu novadā, tirdzniecības centra telpās, un secinājusi, ka pastāv Azartspēļu un izložu likuma 41.panta otrās daļas 4.punktā noteiktais ierobežojums un azartspēļu organizēšanas vietas atvēršana tirdzniecības centrā rada būtisku iedzīvotāju interešu aizskārumu.

[9] Dome atteica atļaujas izsniegšanu azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai, pamatojies uz Azartspēļu un izložu likuma 41.panta otrās daļas 4.punktu, norādot, ka tirdzniecības centra telpās darbojas aptieka, taču azartspēles nav atļauts organizēt aptiekās.

No publiski pieejamās informācijas izriet, ka tirdzniecības centra telpās atrodas dažādas tirdzniecības vietas, tajā skaitā arī aptieka.

Azartspēļu un izložu likuma 41.panta otrās daļas 4.punktā ir noteikts ierobežojums, ka azartspēles nav atļauts organizēt aptiekās, pasta struktūrvienībās vai kredītiestādēs.

No lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja plāno organizēt azartspēļu vietu tirdzniecības centra telpās, nevis aptiekas telpā. No lietas materiāliem nav konstatējams, ka pieteicēja plānotu organizēt azartspēļu vietu tieši aptiekā. No Azartspēļu un izložu likuma izriet, ka azartspēļu organizēšana aptieku tuvumā ir pieļaujama.

Kas attiecas uz azartspēļu organizēšanu tirdzniecības centrā, saskaņā ar Azartspēļu un izložu likuma 41.panta otrās daļas 7.punktu azartspēles nav atļauts organizēt veikalos, kultūras iestādēs, dzelzceļa stacijās, autoostās, lidostās, ostās, izņemot spēļu zāles, totalizatoru vai derību likmju pieņemšanas vietas, kas izveidotas ar būvkonstrukcijām norobežotās telpās ar atsevišķu ieeju tikai no ārpuses.

Tātad veikalos ir atļauts organizēt spēļu zāles, totalizatoru vai derību likmju pieņemšanas vietas, ja tās izveidotas ar būvkonstrukcijām norobežotās telpās ar atsevišķu ieeju tikai no ārpuses.

Pieteicēja norādījusi, ka paredzētā azartspēļu organizācijas vieta tirdzniecības centrā atradīsies atsevišķās norobežotās telpās ar atsevišķu ieeju, kā to paredz Azartspēļu un izložu likums.

Līdz ar to secināms, ka šis domes arguments nav pamatots.

[10] Jēdziens „būtisks iedzīvotāju interešu aizskārums" ir atklāts juridisks jēdziens (*Senāta 2010.gada 18.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-289/2010 7.punkts*). Tas iekļauts likumā, lai pašvaldībai būtu iespējams novērtēt iespējamās azartspēļu organizēšanas vietas atrašanās riskus savā

administratīvajā teritorijā un tos samazināt (*sk. Senāta 2010.gada 18.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-289/2010 8.punktu*).

Pašvaldībai ir ar likumu piešķirta novērtējuma brīvība, kuru pārbaudīt tiesā ir iespējams tikai ierobežoti. Taču novērtējuma brīvībai ir robežas. Tās nosaka patvaļas aizlieguma un procesuālā taisnīguma principi (*sk. Levits E. Ģenerālklauzulas un iestādes (tiesas) rīcības brīvība. Likums un Tiesības, 5.sēj., Nr.7, 111.punkts*).

Tādējādi tiesa izskatāmajā lietā pārbaudīs, vai dome ir pienācīgi novērtējusi iespējamās azartspēļu organizēšanas vietas atrašanās riskus, kā arī to, vai dome ir pareizi izmantojusi tai ar likumu piešķirto novērtējuma brīvību.

[11] Dome, atsakot atļaujas izsniegšanu azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai saskaņā ar Azartspēļu un izložu likuma 42.panta trešo daļu, lēmumu pamatojusi ar šādiem apstākļiem:

1) plānotā azartspēļu atrašanās vieta atrodas tirdzniecības centrā, kur notiek intensīva iedzīvotāju, tai skaitā arī nepilngadīgo, pārvietošanās, tādējādi netiktu nedz novērts, nedz samazināts risks, ka azartspēļu organizēšanas vietā varētu nokļūt tās personas, kurām nav nolūka doties uz azartspēļu vietu;

2) Valsts policijas sniegtā informācija liecina, ka vēl vienas spēļu zāles atvēršana negatīvi ietekmēs esošo situāciju sabiedriskās kārtības jomā, šajā vietā izdarītie pārkāpumi negatīvi ietekmēs iedzīvotāju mieru un drošību;

3) iedzīvotāji aptaujā pauduši negatīvu viedokli par spēļu zāles atvēršanu.

Tiesa, iepazīstoties ar līdzšinējo tiesu praksi lietās par atļaujas izdošanu azartspēļu organizēšanai, konstatēja, ka Senāts jau vairākkārt ir izteicis vērtējumu par pašvaldību visbiežāk izvirzītajiem, tostarp arī lēmumā ietvertajiem, argumentiem, ar kuriem tiek pamatots būtisks iedzīvotāju interešu aizskārumu.

Proti, izskatot jautājumu par atļaujas izdošanu azartspēļu organizēšanai, nav nozīmes vispārīgai azartspēļu negatīvās ietekmes uz cilvēka dzīvi analīzei. Senāts ir norādījis, ka likumdevējs ir apzinājies, ka azartspēļu nozares piedāvātie pakalpojumi ietver paaugstinātu risku indivīdam un sabiedrībai kopumā. Tajā pašā laikā likumdevēja mērķis nav bijis vispārīgi aizliegt vai izskaust azartspēļu organizāciju. Ņemot vērā minēto, Azartspēļu un izložu likumā ir paredzētas paaugstinātas un ierobežojošas prasības pret šo nozari, samazinot azartspēļu izplatību un sabiedrisko pieejamību, kā arī paaugstinot kvalitātes prasības pret šīs nozares piedāvāto pakalpojumu kvalitāti un drošumu (*skat., piemēram, Senāta 2012.gada 14.decembra sprieduma lietā Nr.SKA9/2012 9.punktu un Satversmes tiesas 2019.gada 16.maija sprieduma lietā Nr.2018-17-03 19.4.punktu*).

Tāpat izšķiroša nozīme nevar būt Valsts policijas sniegtajai atbildei un sabiedrības aptaujas rezultātiem. Senāts ir norādījis, ka vairākās lietās pašvaldību izvirzītie argumenti attiecībā uz policijas sniegto informāciju par likumpārkāpumiem un sabiedriskās domas aptaujas rezultātiem ir vispārēji un pamatoti atzīti par nepietiekamiem, lai atteiktu izsniegt atļauju azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai (*sk. Senāta 2019.gada 10.decembra sprieduma lietā SKA-309/2019 11.punktu*).

Izšķiroša nozīme lietā nevar būt arī vispārīgam argumentam par sabiedrības kustības lietu intensitāti. Senāts ir atzinis, ka sabiedrības kustības liela intensitāte (aktivitāte) ir pamatots arguments atļaujas neizsniegšanai tikai tad, ja pastāv apstākļi, kas liecina, ka palielinās risks, ka var pieaugt tādu azartspēļu zālē nokļuvušo personu skaits, kurām tur nemaz nav bijis nolūka doties, un vieta nav saderīga ar citu organizāciju piedāvātajām vērtībām (*skat., piemēram, Senāta 2010.gada 17.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-227/2010 10.punktu un 2010.gada 14.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-404/2010 8.punktu*).

Kultūras, izglītības, reliģisko organizāciju iestāžu tuvums var būt pamats atteikumam izdot atļauju spēļu zāles atvēršanai, jo tā var provocēt tieši nepilngadīgo personu interesi par azartspēlēm un tādējādi radīt kaitīgu ietekmi un pretrunas starp azartspēļu un kultūras, izglītības vai reliģisko organizāciju iestāžu piedāvātajām vērtībām (*sk. Senāta 2010.gada 22.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-318/2010 14.punktu*).

Daudzdzīvokļu ēku tuvums vispārināti ir nepamatots arguments atteikumam izdot atļauju spēļu zāles atvēršanai (*sk. Senāta 2010.gada 18.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-289/2010 10.punktu*).

Iedzīvotāju vispārīga negatīva attieksme pret azartspēlēm arī ir atzīts par pārāk nekonkrētu un nepamatotu argumentu (*sk. Senāta 2010.gada 17.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-227/2010 10.punktu*).

Tātad tiesai jānoskaidro, vai saistībā ar azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanu tirdzniecības centrā pastāv apstākļi, kas liecina, ka palielinās risks, ka var pieaugt tādu azartspēļu zālē nokļuvušo personu skaits, kurām tur nemaz nav bijis nolūka doties, un vieta nav saderīga ar citu organizāciju piedāvātajām vērtībām.

[12] Novērtējot lēmumā ietverto pamatojumu, tiesa secina, ka dome konkrētajā gadījumā nav pienācīgi novērtējusi plānotās azartspēļu organizēšanas vietas atrašanās riskus, līdz ar to nav pareizi izmantojusi tai ar likumu piešķirto novērtējuma brīvību. Pie šāda secinājuma tiesa nonāk turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

[12.1] Senāts, izskatot līdzīgas lietas, ir norādījis, ka pašvaldība par „būtisku iedzīvotāju interešu aizskārumu" satura kritērijiem vairākās lietās ir noteikusi sabiedrības kustības lielu intensitāti (aktivitāti), daudzdzīvokļu ēku, biroju un izglītības iestāžu tuvumu, iedzīvotāju vispārīgu negatīvu attieksmi, kā arī Azartspēļu un izložu likumā minēto vietu, kurās azartspēļu organizēšanas vietas nav pieļautas, tuvumu vai esību. Pārbaudot šos kritērijus, Senāts tiem ir sniedzis savu novērtējumu, citastarp norādot, ka kultūras, izglītības, reliģisko organizāciju iestāžu tuvums ir pamatots iemesls, lai liegtu spēļu zāles atvēršanu, jo var provocēt tieši nepilngadīgo personu interesi par azartspēlēm un tādējādi radīt kaitīgu ietekmi un pretrunas starp azartspēļu un kultūras, izglītības vai reliģisko organizāciju iestāžu piedāvātajām vērtībām (*sk. Senāta 2010. gada 22. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-318/2010 14.punktu*). Turpretim tirdzniecības iestāžu un kafejnīcu tuvums ir pieļaujams (*sk. Senāta 2010.gada 18.jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-289/2010 10.punktu*).

Senāts, vērtējot jēdziena „būtisks iedzīvotāju interešu aizskārums" saturu, ir norādījis, ka „sabiedrības kustības liela intensitāte (aktivitāte)" ir pamatota tikai tad, ja pastāv apstākļi, kas liecina, ka palielinās risks, ka var pieaugt tādu azartspēļu organizēšanas vietā nokļuvušo personu skaits, kurām tur nemaz nav bijis nolūka doties, un vieta nav saderīga ar citu organizāciju piedāvātajām vērtībām. Taču vispārīgi iedzīvotāju intensīva plūsma pati par sevi nav pietiekama (*sk. Senāta 2010.gada 17.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-227/2010 10.punktu un 2010.gada 14.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-404/2010 8.punktu*).

Tātad domes norādītā intensīvā iedzīvotāju plūsma tirdzniecības centrā pati par sevi nav pietiekama, lai konstatētu būtisku iedzīvotāju interešu aizskārumu. Arī veikalu, kafejnīcu, aptiekas esība tuvumā pati par sevi nerada būtisku iedzīvotāju interešu aizskārumu. Vēl jo vairāk, kā jau iepriekš tika minēts, veikalos ir atļauts ierīkot spēļu zāles saskaņā ar Azartspēļu un izložu likuma 41.panta otrās daļas 7.punktu, kas izveidotas ar būvkonstrukcijām norobežotās telpās ar atsevišķu ieeju tikai no ārpuses.

Vienlaikus vietas atrašanās risku izvērtējuma kontekstā pamatoti ir pieteicējas argumenti par to, ka Preiļu pilsētas centrālajā daļā pašlaik jau darbojas „Joker" un „Fenikss Laimētava" azartspēļu organizēšanas vietas. Turklāt, apskatot Preiļu pilsētas karti, redzams, ka pilsētā jau esošā spēļu zāle „Joker" atrodas galvenā pilsētas krustojuma tuvumā, blakus veikaliem, grāmatnīcai un aptiekai, pāri krustojumam netālu, dažu minūšu gājienā, atrodas arī baznīca un pāri ielai autoosta un tirgus laukums, apkārt atrodas arī dažādas tirdzniecības vietas, kur ir intensīva iedzīvotāju plūsma. Savukārt spēļu zāle „Fenikss Laimētava" atrodas uz Preiļu pilsētas centrālās ielas, tā robežojas ar savrupmāju apbūves teritoriju, apmēram 500 m no Jāņa Egļīša Preiļu

Valsts ģimnāzijas un apmēram tādā pašā attālumā no pirmsskolas izglītības iestādes „Pasaciņa".

Jāņem vērā, ka ir svarīgi, lai azartspēļu organizēšanas vietas būtu izvietotas pēc iespējas tā, lai tās neasociētos ar vērtību ziņā nesaderīgām iestādēm (valsts, izglītības, reliģijas, kultūras u.tml. iestādes), savukārt līdzāspastāvēšana ar cita veida iestādēm, piemēram, tirdzniecības iestādēm, kafejnīcām, ir vairāk iespējama nekā ar pirmajām.

Vienlaikus secināms, ka tirdzniecības centrs tiešām Preiļu pilsētā varētu būt diezgan populāra iepirkšanās un atpūtas vieta, jo no publiski pieejamās informācijas izriet, ka tajā atrodas dažādas tirdzniecības vietas – veikals „Mego", mēbeļu veikals, picērija, kafejnīca, optikas salons, ziedu/suvenīru veikals, aptieka. Taču minētais vien, kā jau iepriekš minēts, nav pietiekams pamats, lai atteiktu izsniegt atļauju azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai.

Tiesa no publiski pieejamā Preiļu novada teritorijas plānojuma 2016. – 2031.gadam (ar 2018.gada grozījumiem) (*sk.https://preili.lv/wp-content/uploads/2018/teritorijas-planojuma-kartes/20181001_Preilu_novada_TP_2016_2031_gadam_atlauta_izmantosana.pdf)* konstatē, ka pieteicējas plānotā azartspēļu organizēšanas vieta atrodas jauktas centra apbūves teritorijā, kas robežojas ar rūpnieciskās apbūves teritoriju un publiskās apbūves teritoriju, uz kuras atrodas degvielas uzpildes stacijas.

Nevar piekrist domes norādītajam, ka izvēlētā azartspēļu vieta atrodas tiešā tuvumā dzīvojamo māju kvartāliem, jo, apskatot Preiļu pilsētas karti, redzams, ka plānotā azartspēļu organizēšanas vieta neatrodas daudzdzīvokļu dzīvojamo māju vai savrupmāju tiešā tuvumā. Kā arī izskatāmās lietas ietvaros nav konstatējams nozīmīgu sabiedrisko interešu objektu tuvums, kuru piedāvātās vērtības nebūtu saderīgas ar azartspēļu organizēšanu. Tirdzniecības centrs atrodas aptuveni 350 m no Preiļu pilsētas robežas un 1,1 km no pilsētas centra, salīdzinoši nomaļā vietā.

[12.2] Dome lēmumā arī atsaukusies uz Valsts policijas sniegto informāciju. Proti, Valsts policija 2019.gada 2.aprīļa vēstulē Nr.20/18/3-177272 (*lietas 38.lapa*) norādīja, ka no 2017.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 31.decembrim Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Preiļu iecirknī ir reģistrēti 93 dažāda rakstura administratīvie pārkāpumi un noziedzīgi nodarījumi, kas notikuši Preiļu pilsētā esošajās azartspēļu organizēšanas vietās „Fenikss laimētava" un „Joker". Konstatētie pārkāpumi saistīti ar azartspēļu vietu apmeklētāju pārmērīgu alkohola lietošanu, sabiedriskās kārtības noteikumu neievērošanu, miesas bojājumu nodarīšanu, zādzībām, tīšu mantas bojāšanu. Minētie notikumi ir saistīti ar regulāru apdraudējumu sabiedriskajai kārtībai un drošībai, līdz ar ko esošās azartspēļu organizēšanas vietas Preiļos ir uzskatāmas par drošības riska objektiem. Valsts policijas ieskatā vēl vienas spēļu zāles atvēršana nav vēlama, jo var negatīvi ietekmēt sabiedrisko kārtību un drošību Preiļu pilsētā.

Atbilstoši Azartspēļu un izložu likuma 2.panta pirmajai daļai šā likuma mērķis ir nodrošināt sabiedrības interešu un spēlētāju tiesību aizsardzību. Azartspēles vēsturiski ir uzskatītas par izklaidi, un sabiedrības interese par tām pastāvēs vienmēr. Ir jānodrošina līdzsvars starp azartspēļu kā izklaides pasākumu organizēšanu un sabiedrības interesēm, tostarp personu tiesību aizsardzību, novēršot iespējamo azartspēļu atkarības rašanos un tādējādi mazinot gan sabiedrības veselības apdraudējuma risku, gan sociālos riskus. Likumdevējs ir apzinājies, ka azartspēļu nozares piedāvātie pakalpojumi ietver paaugstinātu risku indivīdam un sabiedrībai kopumā, tāpēc normatīvajos aktos noteikti dažāda veida ierobežojumi, tostarp vecuma ierobežojumi pakalpojuma saņemšanai, azartspēļu un to organizēšanas vietu reklāmai, kā arī stingri tiek reglamentēta azartspēļu organizētāju un azartspēļu organizēšanas vietu licencēšanas kārtība (*sk. Satversmes tiesas 2019.gada 16.maija sprieduma lietā Nr.2018-17-03 19.4.punktu*).

Līdz ar to domes argumenti attiecībā uz policijas sniegto informāciju par likumpārkāpumiem ir vispārēji un atzīstami par nepietiekamiem, lai atteiktu izsniegt atļauju azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai.

[12.3] Attiecībā uz lēmumā minēto apstākli – iedzīvotāju negatīva attieksme pret jaunas azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanu, tiesa norāda turpmāk minēto.

No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka, lai noskaidrotu Preiļu novada iedzīvotāju viedokli, dome aicināja iedzīvotājus no 2018.gada 2.jūlija līdz 2018.gada 1.augustam izteikt viedokli, aizpildot anketu. Atbilstoši aptaujas rezultātiem, no 590 respondentiem 9% atbalstīja azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanu aptaujā norādītajā adresē, savukārt 91% šādu ieceri noraidīja. No aptaujas rezultātiem konstatējams, ka aptaujātie galvenokārt norādījuši uz azartspēļu vispārējo negatīvo ietekmi un atkarības izraisīšanu iedzīvotāju vidū, kā arī sabiedriskās kārtības un iedzīvotāju drošības pasliktināšanos (*lietas 28.-37.lapa*).

Iepriekš minētā sakarā vispirms norādāms, ka arguments par atkarību izraisīšanu tiesas ieskatā nav jāpierāda, jo arī tiesu praksē ir atzīts, ka šādas sekas azartspēlēm piemīt. Tomēr šāds iemesls nevar kalpot par pamatu azartspēļu organizēšanas aizliegumam vispār. Tiesu praksē šāds azartspēļu organizēšanas aizlieguma pamatojums ir atzīts par pārāk nekonkrētu (*sal. sk., piemēram, Senāta 2010.gada 17.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-227/2010 10.punktu*).

Tāpat Senāts ir norādījis, ka Azartspēļu un izložu likums aizsargā ne vien sabiedrības intereses, bet arī komersantu tiesības, kas veic attiecīga rakstura komercdarbību. Likuma mērķis nav pilnībā izskaust azartspēles, bet gan komersanta un sabiedrības intereses saskaņot. Tāpēc azartspēļu organizēšanas aizliegumam nav pietiekami vispārīgi atsaukties uz azartspēļu kaitīgo ietekmi un cilvēku klātbūtni attiecīgai vietai (*sk. Senāta 2010.gada 14.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-404/2010 10.punktu*).

Tāpat, vērtējot sabiedrības interešu aizskāruma esību un būtiskumu, pašvaldībai jāraugās, lai pakalpojuma sniegšanas ierobežojumi nesniegtos tiktāl, ka pakalpojumu sniegšanas iespēja attiecīgajā administratīvajā teritorijā faktiski tiek izslēgta, pamatojot šādu lēmumu ar vispārīgu vērtību aizsardzību, ka iedzīvotāju liela daļa vai vairākums pret azartspēļu organizēšanas vietu atvēršanu izturas noliedzoši (*sk. Senāta 2010.gada 18.jūnija spriedumu lietā Nr.SKA-289/2010*).

Atbilstoši Azartspēļu un izložu likuma 2.panta pirmajai daļai likuma mērķis ir nodrošināt sabiedrības interešu un spēlētāju tiesību aizsardzību. Tādējādi sabiedrības negatīvā attieksme pret azartspēļu organizēšanu, kaut arī ir saprotama un respektējama, tomēr nevar būt noteicoša lēmumu pieņemšanā, jo, lemjot par atļaujas izsniegšanu azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai, nepieciešams samērot visas sabiedrības intereses ar konkrētā indivīda interesēm saņemt atļauju. Šāds kritērijs (iedzīvotāju negatīva attieksme) pats par sevi nav piemērojams, jo tas vienmēr novestu pie ierobežojuma piemērošanas, ņemot vērā, ka attiecībā uz azartspēļu organizēšanu kāda sabiedrības daļa vienmēr būs noraidoša.

[13] Likumdevējs ir pieļāvis, ka attiecīgo pakalpojumu vietu skaits var tikt būtiski samazināts un izvietojums pārstrukturēts atbilstoši sabiedrības interesēm. Ņemot vērā, ka vietējā pašvaldība objektīvi vislabāk pārzina attiecīgās administratīvās teritorijas apstākļus un atbilstoši tiem spēj novērtēt attiecīgas darbības riskus, kompetence izšķirt jautājumu, kuros gadījumos šis komercdarbības veids ir atļaujams konkrētā vietā un kuros nav, ir nodota tieši pašvaldībām (*sk. Senāta 2010.gada 17.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-227/2010 8.punktu*). Tas nozīmē, ka pašvaldība var izmainīt esošo situāciju, to izvērtējot pilsētā kompleksi un lemjot par situācijas turpmāko attīstību ilgtermiņā, ņemot vērā, ka azartspēļu organizēšanas biznesa regulējums kopumā ir noteikts valstiskā līmenī. Līdz ar to pašvaldībai ir jāparedz noteiktas vietas šim biznesa veidam pilsētas teritorijā, iespējams, izstrādājot atbilstošu teritorijas plānojumu, kas atspoguļo, kurās vietās pašvaldība paredz saglabāt un/vai izvietot jaunas azartspēļu organizēšanas vietas, bet kurās vietās azartspēļu organizēšanas vietu izvietošana turpmāk netiktu atļauta. Atbilstoši plānošanas dokumentiem un skaidri izstrādātiem kritērijiem pašvaldība var turpmākajā attīstības posmā pārveidot azartspēļu organizēšanas vietu izvietojumu pilsētā, jau pieņemot konkrētus administratīvos aktus (arī atceļot izsniegtās atļaujas) (*sk. Senāta 2018.gada 27.aprīļa rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-428/2018 8.punktu*).

No Preiļu novada teritorijas plānojuma nav konstatējams, kā arī Preiļu novada dome lēmumā vai paskaidrojumos tiesai nav norādījusi, ka dome pilsētā būtu izveidojusi azartspēļu organizēšanas ierobežojumus.

Priekšnoteikumi ierobežojumam saņemt atļauju azartspēļu organizēšanas vietu atvēršanai jau pēc savas būtības liek pašvaldībai šim jautājumam pievērsties konceptuāli. Tas nozīmē, ka pašvaldībai vispirms pašai ir jāsaprot, kādā veidā tās teritorijā tiks atļautas un darbosies azartspēļu organizēšanas vietas.

Ja tā ir apzinājusi teritorijas, kurās atzīst azartspēļu organizēšanas nepieļaujamību sabiedrisko interešu vārdā, tad tai konsekventi ir jārīkojas, gan lemjot par jaunu atļauju izsniegšanu, gan attiecībā uz jau izsniegtajām atļaujām. Pretējā gadījumā var rasties šaubas, vai ierobežojums ir balstīts patiesos nolūkos rūpēties par iedzīvotāju interesēm, kā arī par vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu. Kā jau norādīts, lai ievērotu vienlīdzīgas attieksmes principu, atļauju izsniegšanas sistēmai ir jābūt pamatotai ar nediskriminējošiem un iepriekš zināmiem, objektīviem kritērijiem, lai nodrošinātu, ka iestāžu rīcības brīvības izmantošana tiek ierobežota tādā veidā, lai tā netiktu izmantota patvaļīgi, un lai atsevišķiem pakalpojuma sniedzējiem neradītu nepamatotas priekšrocības.

[14] Ievērojot iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka no lēmuma pamatojuma neizriet, ka dome būtu objektīvi izvērtējusi vietējos apstākļus un iedzīvotāju interešu iespējamo aizskārumu. Lēmumā ietvertais pamatojums ir tikai šķietams un nav pietiekams, lai atteiktu atļaujas izsniegšanu azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai Rīgas ielā 4d, Preiļos, Preiļu novadā. Līdz ar to pieteicējas pieteikums ir pilnībā apmierināms.

[15] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Tiesa konstatē, ka pieteicēja par pieteikuma iesniegšanu tiesā ir samaksājusi valsts nodeva 30 *euro* apmērā *(lietas 12.lapa)*.

Ievērojot to, ka pieteicējas pieteikums ir pilnībā apmierināts, no atbildētājas – Preiļu novada pašvaldības – par labu pieteicējai piespriežama tās samaksātā valsts nodeva 30 *euro* apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt SIA „LVBet" pieteikumu.

Uzlikt par pienākumu Preiļu novada domei viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izdot SIA „LVBet" atļauju totalizatora vai derību likmju pieņemšanas vietas, bingo zāles un spēļu zāles atvēršanai Rīgas ielā 4d, Preiļos, Preiļu novadā.

Piespriest no Preiļu novada pašvaldības par labu SIA „LVBet", reģistrācijas numurs 50203083121, tās samaksāto valsts nodevu 30 *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L.Andersone